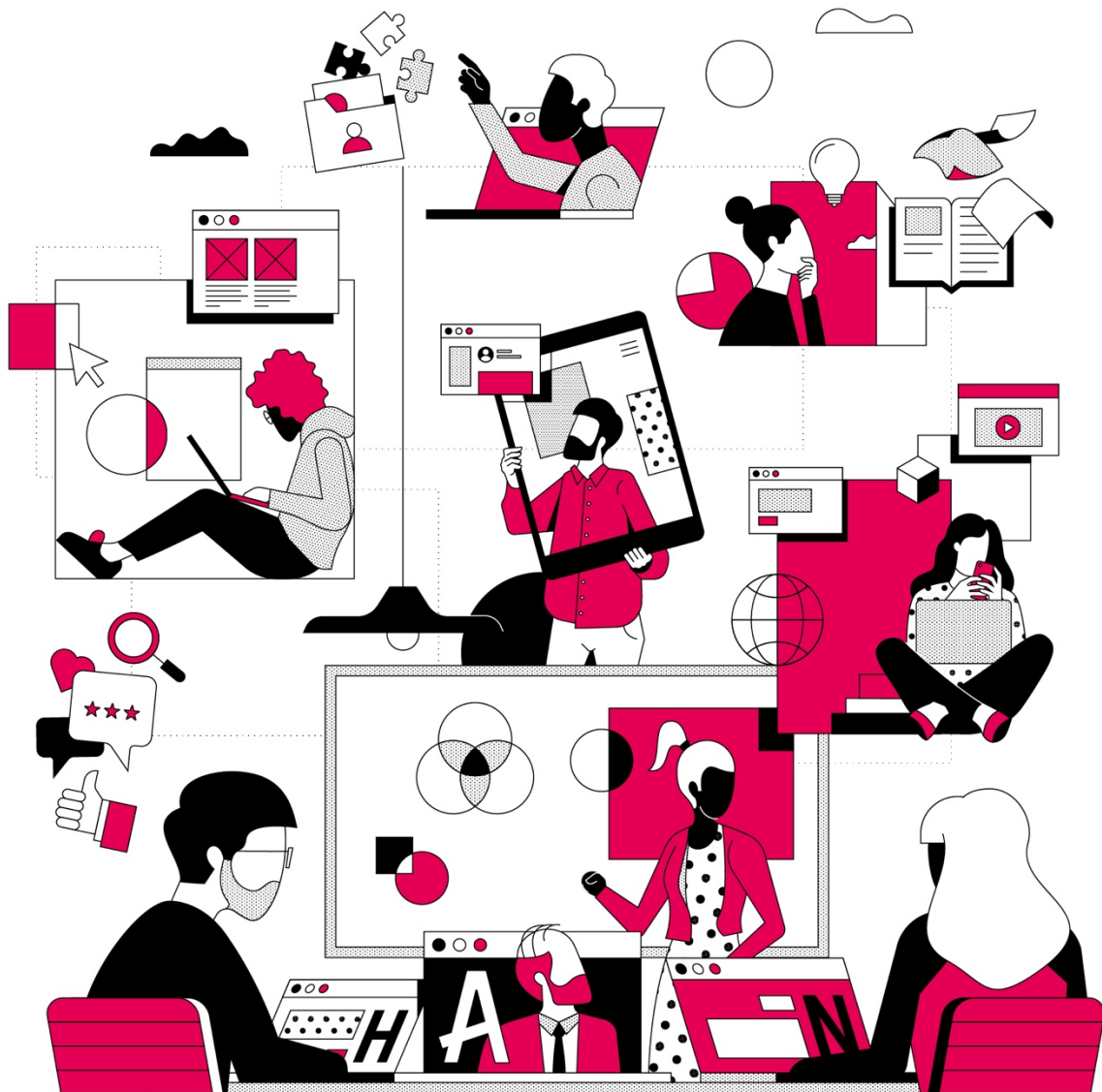

Professionaliseringstraject Leidinggeven aan onderwijsinnovatie en ict

Leidinggeven aan onderwijsinnovatie en ict

Leidinggevendenden hebben een cruciale rol in het inbedden van ict in het onderwijs. Zo kunnen ze zorgen voor een gezamenlijke visie en ambitie met betrekking tot onderwijs met ict. En ze kunnen de ontwikkeling van medewerkers stimuleren op het gebied van leren en lesgeven met ict door professionaliseringsactiviteiten te initiëren en te faciliteren.

Vanuit HAN Open Digital Horizons is dit professionaliseringstraject voor leidinggevendenden ontwikkeld. Als leidinggevende leer je leidinggeven aan onderwijsinnovatie en ict (in het bijzonder gepersonaliseerd leren met ict en ict-geletterdheid), leer je hoe je je eigen organisatie in beweging kunt krijgen en krijg je handvatten om (onderbouwd) de complexe innovatie met ict aan te pakken.

De [competenties voor leidinggeven aan onderwijs en ict](#) (ontwikkeld door iXperium/Centre of Expertise Leren met ict) vormen de basis van het professionaliseringstraject. In de professionalisering sluiten we aan bij ervaringen en vragen van de deelnemers en maken we steeds een verbinding met jouw eigen praktijk. Je werkt samen met de andere deelnemers, wisselt ervaringen uit, deelt kennis en reflecteert op je eigen praktijk en handelen. Tijdens bijeenkomsten en in literatuur krijg je actuele inzichten uit onderzoek. We werken evidence-informed. Je leert hoe je zelf inzichten uit onderzoek kunt vertalen naar beleid en nieuw handelen in de praktijk. En je leert om samen met je team(s) kennis- en ontwikkelvragen te formuleren die aansluiten bij de ontwikkeling van de academie en of opleiding. Het traject is een combinatie van bijeenkomsten en zelfstudie. Deelnemers aan dit professionaliseringstraject vormen een netwerk van leidinggevendenden die blijven samenwerken aan onderwijsinnovatie.

Doelgroep

Dit professionaliseringstraject richt zich op leidinggevendenden die samen met hun team(s) beter willen inspelen op leerbehoeften van studenten, die studenten meer regie willen geven op het eigen leerproces en die hierbij ict willen inzetten. Je wilt als leidinggevende een eigen stijl van leidinggeven ontwikkelen die past bij dit proces. En je vindt het prettig om samen te werken met collega-leidinggevendenden en om je door hen en andere experts te laten inspireren. Je bent ict-geletterd of je bent bereid om je hierop zelfstandig te ontwikkelen. Tijdens het traject dagen we je steeds om te reflecteren op je eigen ict-geletterdheid en je hierin verder te bekwamen.

De rol van de leidinggevende

Uit onderzoek blijkt dat je als leidinggevende een belangrijke rol vervult bij de integratie van ict in het onderwijs. Bijvoorbeeld door het uitzetten van een duidelijke koers en door invloed uit te oefenen op actoren en factoren die op organisatieniveau een rol spelen bij de integratie van ict. Het gaat dan onder meer om een gedragen onderwijskundige visie, de competenties en inzet van docenten, de inrichting van de ict-infrastructuur en de aanschaf en het gebruik van leermiddelen. Als leidinggevende kun je condities creëren die van invloed zijn op succesvolle ict-integratie in het onderwijs. Met een gedragen visie breng je de ambitie met betrekking tot leren met ict helder in praktijk. Als docenten de visie onderschrijven en de consequenties hiervan begrijpen, is de kans groot dat de integratie van ict in het onderwijs succesvol is. Daarnaast kun je als leidinggevende de competenties van teamleden op het gebied van leren met ict stimuleren door professionaliseringsactiviteiten te initiëren en te ondersteunen en door het samenwerken en samen leren te bevorderen. Het gaat hierbij niet alleen om onderwijskundig leiderschap maar ook om de ict-vaardigheden van jou zelf. Leidinggevendenden moeten zelf ict-vaardig zijn. Het is belangrijk dat je

begrijpt hoe ict werkt en welke meerwaarde het heeft voor het onderwijs. Om het leren en lesgeven met ict in de praktijk te realiseren moet je als leidinggevende met name aandacht hebben voor de inzet hiervan in het onderwijsleerproces.

Het professionaliseringstraject

De [competenties voor leidinggeven aan onderwijs en ict](#) (ontwikkeld door iXperium/Centre of Expertise Leren met ict) vormen de basis van het professionaliseringstraject. Dit competentieprofiel bestaat uit negen competenties met deelcompetenties. Er zijn drie hoofddomeinen:

1. de ict-vaardigheden van de leidinggevende zelf
2. leidinggeven aan onderwijs en ict
3. competenties om te leren en innoveren met ict.

In aansluiting op deze competenties onderscheiden we vier kernthema's. Binnen die vier kernthema's spelen we in subthema's in op praktijkvragen van de deelnemers.

kernthema's	mogelijke vragen die aan bod kunnen komen	subthema's/onderwerpen voor verdieping (keuzemomenten)
Visie en richting over onderwijs en ict	Hoe kan ik in dialoog met mijn teamleden een visie op gepersonaliseerd leren en ict ontwikkelen?	- gedragen visie ontwikkelen
	Hoe kan ik commitment in de eigen instelling creëren voor de visie?	- verbindend leiderschap
Creëren van een coherente onderwijsorganisatie voor leren en lesgeven met ict	Hoe kan ik ervoor zorgen dat de organisatie van het onderwijs aansluit bij onze visie, de ambities van het team?	- bepalen welke onderwijsorganisatie nodig is om de visie te realiseren, in kaart brengen huidige organisatie en inconsistenties daarin, bepalen wat er nodig is - verbindend leiderschap
	Wat zijn nieuwe en toekomstige ontwikkelingen op het gebied van ict, wat wil de school/ opleiding/ team hiermee en wat is de impact daarvan op ons onderwijs?	- op de hoogte blijven van innovatieve toepassingen op het gebied van ict - invloed van technologische ontwikkelingen op de omgeving van de school en consequenties daarvan voor onderwijs - veilig en (ethisch) verantwoord ict-gebruik - gedragen visie ontwikkelen
	Hoe zet ik mijn netwerk en omgeving in om leren en lesgeven met ict in mijn organisatie/ opleiding/ academie te verbeteren?	- strategisch omgaan met de omgeving met betrekking tot leren en lesgeven met ict
	Hoe kan ik gepersonaliseerd leren met ict op school/ in de opleiding vormgeven? Hoe maken we keuzes aansluitend op onze visie?	- ict bij vormgeven van onderwijs (infrastructuur en software, o.a. leerplatformen, online/blended onderwijs) - gepersonaliseerd leren met ict organiseren

	Hoe kunnen we de stap maken van ongerichte ict-inzet naar doelgericht, geïntegreerd ict-gebruik? Hoe krijg ik een coherente instelling?	<ul style="list-style-type: none"> - gedragen visie ontwikkelen - gepersonaliseerd leren met ict organiseren - bouwstenen voor professionalisering rond onderwijsinnovatie en ict - verbindend leiderschap
Motiveren en professionaliseren van docenten ten aanzien van leren en lesgeven met ict	Hoe krijg ik m'n team mee als ik meer ict wil inzetten in het primaire proces? Hoe kan ik differentiëren in de benadering van voorlopers en achterblijvers? Hoe creëer ik urgentiebesef bij leraren/docenten voor gepersonaliseerd leren met ict? Hoe ontsteek je een vuurtje bij (bepaalde) teamleden die niet vanzelf warmlopen voor verandering en/of technologie? Wat drijft mijn teamleden?	<ul style="list-style-type: none"> - bouwstenen voor professionalisering rond onderwijsinnovatie en ict - strategieën voor motiveren /enthousiasmeren van docenten - op de hoogte blijven van innovatieve toepassingen op het gebied van ict (actuele ontwikkelingen en onderzoeksresultaten + hoe doe je dat?)
	Hoe kan ik docenten beter ondersteunen, bijvoorbeeld door een goed professionaliseringsaanbod, door een cultuur van samenwerken en leren bevorderen? Hoe kan ik hen stimuleren om te experimenteren?	<ul style="list-style-type: none"> - lerende cultuur – onderzoekend evidence informed werken, samenwerkend leren, experimenteren - iXperium designteam - faciliteren van professionele ontwikkeling
	Hoe kan ik met mijn team het gesprek voeren over competenties die nodig zijn voor leidinggeven aan onderwijsinnovatie en ict en samen met het team afspreken bij welke personen deze worden belegd?	<ul style="list-style-type: none"> - bouwstenen voor professionalisering rond onderwijsinnovatie en ict - strategieën voor motiveren/enthousiasmeren van docenten - lerende cultuur – onderzoekend evidence informed werken, samenwerkend leren, experimenteren - faciliteren van professionele ontwikkeling
Sturen en verantwoordelijk op leren en lesgeven met met ict	Hoe weet ik tegen welke problemen mijn team aanloopt bij gepersonaliseerd leren en ict en ict-geletterdheid? Welke informatie heb ik hierover en heb ik nog nodig? Welke acties zijn nodig om deze problemen het hoofd te bieden?	<ul style="list-style-type: none"> - monitor leren en lesgeven met ict (als input voor professionaliseringsbeleid) - lerende cultuur – onderzoekend evidence informed werken, samenwerkend leren, experimenteren.
	Hoe kan ik sturen op de implementatie van de visie en docenten tegelijkertijd steunen en ruimte geven? Hoe geef ik sturing aan het innovatieproces?	<ul style="list-style-type: none"> - strategieën voor onderwijsinnovatie - succes- en faalfactoren bij onderwijsinnovatie. - bouwstenen voor professionalisering rond onderwijsinnovatie en ict - strategieën voor motiveren en enthousiasmeren van docenten - lerende cultuur, evidence informed - iXperium designteam - faciliteren van professionele ontwikkeling

	<p>Hoe kan ik de ontwikkeling van leren en lesgeven met ict in mijn eigen school/ opleiding volgen? Welke informatie heb ik nodig en hoe kan ik die informatie vertalen naar beleid, bijvoorbeeld ten aanzien van de visie op onderwijs, een coherente onderwijsinstelling en/of de professionalisering van leraren/ docenten? Welke tools kan ik hierbij gebruiken?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - learning analytics /big data (leerproces van leerlingen volgen m.b.t. diverse vormen van digitale monitoring en op basis daarvan - monitor leren en lesgeven met ict (als input voor professionaliseringsbeleid) - monitor motivatie, zelfregulatie en ict-competenties studenten - faciliteren van professionele ontwikkeling - data uit ict-systemen gebruiken om te sturen op onderwijskwaliteit, t.b.v. horizontale verantwoording en ten behoeve van onderwijsvernieuwing (welke data, hoe kun je ze interpreteren, hoe kun je ze benutten?) - computational thinking: problemen in de eigen instelling oplossen m.b.v. ict (bv. Datateams Universiteit Twente)
--	--	---

Bijeenkomsten en zelfstudie

Intake

Je start dit professionaliseringstraject met een intake. Hierin gaan we in op jouw praktijksituatie met vragen zoals: werken jullie al veel met ict, hoe gebruikt het team ict in het onderwijs, vanuit welke visie werken jullie, wat gaat goed, wat wil je al leidinggevende verbeteren? Daarnaast kijken we welke vragen je hebt en welke kern of subthema's voor jou interessant zijn. We gaan ook in op het commitment wat je van je vragen in dit professionaliseringstraject: we vragen een actieve participatie in de bijeenkomsten.

Zelfstudie en voorbereiding

Je bereidt je voor, draagt zelf praktijkkennis aan en geeft voorbeelden, je doet actief mee aan de gezamenlijke voorbereiding van bijeenkomsten en je brengt actief het geleerde in de praktijk (bijvoorbeeld in een test). Je hebt zelf de regie op je leerproces en bepaalt zelf met andere deelnemers welke voorbereidende activiteiten je gaat uitvoeren. De begeleider van het traject denkt mee, biedt handvatten en verzorgt tools.

Waar moet je aan denken bij de voorbereiding?

Je kunt meelopen met een andere deelnemer (jobshadowing), je kunt (samen met andere deelnemers) conferenties of inspirerende praktijk bezoeken en hierop reflecteren of je kunt in je eigen organisatie in gesprek gaan met teams die een inspirerende praktijk vormgeven.

Je bestudeert state-of-the-art kennis bijvoorbeeld via microlearnings (uit de online leeromgeving), kijkt welke stuurinformatie beschikbaar is in de eigen organisatie, bestudeert de analyse van de monitor Leren en lesgeven met ict van jouw academie, je bevraagt leidinggevendenden op hun succeservaringen bij het leidinggeven aan onderwijsinnovatie en ict, je zoekt en gaat in gesprek met experts (lectoren, practoren, mediamentoren, i-coaches) binnen en buiten de HAN.

Praktisch

Het eerste professionaliseringstraject start (bij voldoende deelname) eind september 2021. Daarna starten er steeds groepen als er voldoende deelnemers zijn. Op HAN Academy vind je actuele startdata.

De bijeenkomsten vinden plaats op een locatie op de HAN. Per traject bepalen we de locatie van de bijeenkomsten.

Er zijn geen kosten verbonden aan dit professionaliseringstraject.

Je kunt je aanmelden via Tanja van Grinsven, tanja.vangrinsven@han.nl